

**PLA D'IMPULS DE
L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA
DE MANRESA 2023-2025**

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	4
L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA.....	6
El paper de l'ESS en el desenvolupament local	8
El rol de l'ESS en la consecució dels ODS.....	9
L'Economia Social i Solidària a Manresa i al Bages.....	10
METODOLGIA D'ELABORACIÓ DEL PLA.....	13
PLA D'IMPULS DE L'ESS DE MANRESA.....	14
1. Impregnar d'ESS el funcionament intern de l'Ajuntament	15
1.1 Aprovació del Pla d'Impuls de l'ESS de Manresa 2023-2025	15
1.2 Introducció del relat i les pràctiques de l'ESS a departaments i projectes de l'Ajuntament.....	15
1.3 Promoció d'un balanç ecosocial intern	17
1.4 Utilització dels serveis de banca ètica.....	18
1.5 Impuls de la compra i contractació pública responsable	19
1.6 Foment de la sostenibilitat a l'Ajuntament.....	20
2. Promocionar i sensibilitzar en ESS.....	22
2.1 Detecció, coneixement i mapatge d'iniciatives d'ESS	22
2.2 Difusió i divulgació de l'ESS	23
2.3 Celebració de la Festa del Riu.....	23
3. Impulsar el creixement i l'enfortiment de l'ESS	25
3.1 Suport a la creació de projectes d'ESS	25
3.2 Enfortiment dels projectes d'ESS	26
3.3 Professionalització del tercer sector	26
3.4 Enxarxament i espais de governança i aliances en l'ESS.	27
3.5 Finançament de l'ESS	28
3.6 Impuls i suport a la moneda social.....	28
3.7 Equipaments i espais aprofitables per l'ESS.....	29
4. Fomentar el consum responsable i comerç just.....	30
4.1 Diagnòstic, identificació i eixamplament de l'oferta de consum responsable i comerç just.....	30
4.2 Estàndard Manresa Ciutat pel Comerç Just	31
4.3 Difusió i divulgació del consum responsable i el comerç just	32

5. Apropar l'ESS al món educatiu	33
5.1 Programa Cultura Emprenedora a l'Escola.....	33
5.2 Programa Idees Joves	34
5.3 Creació d'una cartera de serveis i recursos sobre ESS per als centres educatius	34
5.4 Apropament de l'ESS a instituts i al campus universitari	35
DEPARTAMENTS I AGENTS INVOLCURATS.....	36
CALENDARITZACIÓ	37
PRESSUPOST APROXIMAT.....	39
EXECUCIÓ I SEGUIMENT.....	41
Execució, seguiment i revisió del pla	41
Avaluació	43

INTRODUCCIÓ

L'Ajuntament de Manresa ja té cert bagatge en la implementació de polítiques de foment de l'Economia Social i Solidària (ESS) a la ciutat i a la comarca.

Des del 2016 s'han impulsat projectes per donar suport a l'Economia Social i Solidària, tot portant a terme actuacions de foment de la intercooperació, de diagnòstic i mapatge, i de difusió i augment de la demanda, entre d'altres. Des de llavors, s'ha treballat amb l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central, a través de la taula territorial i, des de 2018, es forma part de la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS).

El Pla d'Actuació Municipal 2020-2023 (PAM), document que defineix els objectius i les actuacions del govern municipal, va establir l'objectiu operatiu 2.3.4. "Donar suport a l'economia social"¹ i l'impuls de polítiques que la reconeixen com un actor socioeconòmic de valor. D'aquesta manera, es marcaven com a actuacions prioritàries el foment de la compra i la contractació pública responsable i la creació de cooperatives i altres empreses d'economia social.

En aquest marc, s'ha desenvolupat el present Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària de Manresa 2023-2025, amb les finalitats de continuar avançant en l'impuls i el suport a l'Economia Social i Solidària com a model econòmic més just, transformador i centrat en les persones; dissenyar i concretar el desplegament dels objectius marcats al PAM, i establir un full de ruta que estructurari les actuacions dels pròxims anys.

Aquest Pla vol ser i és també una de les materialitzacions del compromís de l'Ajuntament a donar suport a l'Economia Social i Solidària.

El marc temporal d'aquest Pla és de tres anys. Passat aquest període, caldrà fer novament un procés de valoració de la situació i identificació de les noves necessitats i objectius.

Aquest document parteix de la feina ja feta al llarg d'aquests anys i compta amb les contribucions, propostes i reflexions dels tècnics i representants polítics de l'Ajuntament, del mateix teixit d'ESS del territori, i d'altres actors i ciutadania relacionats amb l'Economia Social i Solidària.

El Pla d'Impuls de l'ESS de Manresa 2023-2025 estableix els 5 objectius estratègics següents, els quals es divideixen en un total de 23 actuacions a desenvolupar:

---

¹ Aquest objectiu està emmarcat en l'eix 2 "Manresa, ciutat dinàmica i d'oportunitats" i dins l'objectiu 2.3. "Fomentar l'activitat empresarial, la creació d'ocupació de qualitat i la millora de l'ocupabilitat de les persones".

- Impregnar d'ESS el funcionament intern de l'Ajuntament.
- Promocionar i sensibilitzar en ESS.
- Impulsar el creixement i l'enfortiment de l'ESS.
- Fomentar el consum responsable.
- Acostar l'ESS al món educatiu.

L'àmbit territorial del Pla és el terme municipal, però també considera la posició estratègica que té Manresa com a capital de la comarca i el paper de l'Ajuntament de Manresa en el foment de l'ESS a nivell comarcal, més tenint en compte que l'ESS no és encara prou extensa per atendre a divisions administratives massa rígides.

Tot i l'intent de constituir un document amb propostes detallades i concretes, s'entén que aquest Pla ha de ser viu i adaptable i que ha d'estar en constant revisió i actualització, amb l'objectiu de poder adaptar-se a les situacions, contextos i necessitats que puguin sorgir al llarg d'aquests pròxims anys.

L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

L'Economia Social i Solidària (ESS) neix com a resposta a l'economia capitalista i liberal més agressiva, amb una gran influència dels moviments socials de finals del segle XX, com l'ecologisme, el feminisme, el pacifisme i l'altermundialisme. Així, insistint amb els valors de l'autogestió i la transformació social, diferents sectors socials van començar a impulsar iniciatives socials, polítiques, culturals i econòmiques per tal de resoldre les seves necessitats. Dos-cents anys després del sorgiment de les primeres cooperatives obreres (en resposta a la pauperització i exploració del capitalisme durant el segle XIX), l'Economia Social i Solidària s'ha anat diversificant i estenent.

Tot i que hi ha molts noms per designar aquest sector econòmic emergent (tercer o quart sector, sector no lucratiu o associatiu, economia popular, economia de la solidaritat, del treball, comunitària, alternativa, sector no lucratiu, etc.), des de fa uns anys s'ha anat consolidant el concepte d'Economia Social i Solidària, que és el que feia servir la RIPESS, el moviment internacional més representatiu del sector.

La definició sobre aquesta economia també és objecte de debat o, si més no, està en constant construcció. La Xarxa d'Economia Social i Solidària de Catalunya, en la seva proposta de Llei d'Economia Social i Solidària de Catalunya de 2015, proposa una definició àmplia que engloba algunes de les evolucions recents del terme:

“Conjunt d’iniciatives socioeconòmiques els membres de les quals, de forma associativa, cooperativa, col·lectiva o individual, creen, organitzen i desenvolupen democràticament i sense que necessàriament tinguin ànim de lucre, processos de producció, d’intercanvi, de gestió, distribució d’excedent, moneda, de consum i de finançament de béns i serveis per satisfer necessitats; promovent relacions de solidaritat, cooperació, donació, reciprocitat i autogestió; defensant els béns comuns naturals i culturals i la transformació igualitària de l’economia i la societat; amb la finalitat del bon viure i la sostenibilitat i la reproducció de la vida del conjunt de la població”.

Arran d'aquesta gran heterogeneïtat, el consens sobre les característiques d'aquesta “altra economia” també és difícil. Així i tot, podem veure alguns elements fonamentals compartits en totes aquestes iniciatives exercides per la societat:

- Donen primacia a la **satisfacció de necessitats humanes per sobre del lucre**. Donen importància al vessant comunitari, feminista, no monetari, global i de cures de l'economia.
- **Gestionen** la seva activitat de forma **democràtica i autònoma**.
- Estan **compromeses i arrelades amb el seu medi natural i social**, tot intentant aportar externalitats positives (creació de llocs de treball de qualitat, suport a activitats socials i culturals, foment de la producció local, control de la traçabilitat dels productes, creació de xarxes de proveïdors justes) i minimitzar les externalitats negatives (evitar la discriminació social i laboral, evitar la vulneració de drets ambientals i socials a altres països, lluitar contra la precarització, etc.)
- Tenen perspectiva de **transformació social** i es basen en valors i porten a terme accions per promoure la **cooperació, la proximitat, la sostenibilitat, la solidaritat, la inserció i inclusió, la producció i consum responsable**, etc.

En el terme d'Economia Social i Solidària, la inclusió del concepte 'social' vol subratllar que són iniciatives econòmiques que estan al servei de la societat, mentre que el concepte 'solidària' es refereix al fet que tenen en compte el benestar d'un tercer, en contrast amb l'individualisme competitiu.

Per norma general, s'inclouen, dins del concepte d'ESS, les formes jurídiques de cooperatives, societats laborals, associacions sense ànim de lucre amb activitat econòmica, fundacions, centres especials de treball, empreses d'inserció i mutualitats. Totes elles formen el que seria la branca socioempresarial de l'ESS. Però l'ESS també inclou les iniciatives sociocomunitàries, enteses com a iniciatives impulsades per l'autoorganització ciutadana per resoldre necessitats quotidianes, com serien iniciatives de gestió ciutadana i comunitària d'equipaments públics, finances ètiques, grups de consum agroecològic, mercats d'intercanvi, bancs de temps i horts urbans, comunitaris i escolars, entre d'altres.

En els darrers anys, les iniciatives d'ESS han crescut, s'han multiplicat i s'han escampat arreu del país. Actualment, l'ESS està present a tots els sectors econòmics. I n'hi ha de totes les dimensions, tot i que predominen les microempreses i les empreses petites.

Tot i que el factor clau és desenvolupar estratègies específiques que implementin l'ESS al territori, aquesta fita no és pot assolir sense una dimensió imprescindible: la reflexió sobre el model social

que sustenta el paradigma econòmic dominant. En aquest sentit, l'ESS és una oportunitat de transformació que ens acosta a un enfocament ecofeminista de l'economia i a la interseccionalitat d'eixos per fer del model econòmic una eina clau per fer front les desigualtats socials i les creences limitants de la societat actual.

En aquest marc, el Pla d'ESS esdevé també un espai important per treballar conjuntament amb altres plans transversals municipals que treballen aspectes tan determinants en l'àmbit de l'ESS com són repensar el model de cures i d'usos del temps; la inclusió de diferents codis culturals, i el reconeixement de les diferents aportacions i experiències en funció de l'etapa vital, la diversitat i el bagatge per origen.

El paper de l'ESS en el desenvolupament local

L'Economia Social i Solidària és una forma de veure l'empresa i d'organitzar la producció i la supervivència diferent de com ho fan les empreses convencionals en l'economia de mercat, sense renunciar, en absolut, a l'eficiència professional i a la rendibilitat empresarial. Però els projectes d'ESS no són únicament econòmics, sinó que activen la vida cultural i social, tot generant comunitat i ciutadania activa.

Com s'ha explicat, aquestes iniciatives tenen com a valors principals la primacia de les persones sobre el capital, la gestió participativa i democràtica, el compromís de les persones amb la ciutadania activa i la seva implicació amb la comunitat, la solidaritat, la responsabilitat social i el desenvolupament sostenible. També és significativa la preocupació per generar i assegurar ocupació de qualitat, tot exercint alhora un paper molt important en el desenvolupament local i la cohesió social.

Cal recordar que, a més, ens trobem en un procés accelerat de canvi d'època, en què molts dels elements estructuradors de la vida i de la convivència social pateixen transformacions molt profundes (treball, família, composició social, cicle de vida...), procés en el qual l'ESS pot tenir un paper important, tot assumint i organitzant les necessitats socials que han quedat descobertes.

D'altra banda, no podem oblidar la relació entre l'Economia Social i Solidària i el territori. Precisament, en moments en què molts indrets pateixen processos d'afebliment de les fonts de subsistència i treball, cal posar en valor la significació que l'ESS posa en l'arrelament, el compromís amb el desenvolupament i la cohesió social de comunitats i territoris. Així, alhora que

es resolen necessitats de la comunitat, es mobilitzen recursos locals i es generen beneficis que acostumen a circular dins del territori.

Per totes aquestes raons, l'ESS es converteix en una potencial i eficaç eina per al desenvolupament econòmic local, que té implícita la vessant social i que concep el desenvolupament com a sostenible. És per això que, actualment, l'ESS és seguida amb interès per una part significativa de la societat, com també per diversos poders públics, especialment els ajuntaments, perquè té força sentit que la promoció de l'ESS sigui abordada públicament i des de l'àmbit més pròxim al territori.

El rol de l'ESS en la consecució dels ODS

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible són la manifestació del renovat compromís mundial per aconseguir importants canvis a nivell social, econòmic i mediambiental. L'Agenda 2030 reconeix la necessitat d'un enfocament holístic i d'examinació d'estratègies de desenvolupament alternatives, així com de models econòmics emergents que puguin facilitar els avenços en sostenibilitat i inclusió.

En aquest context, l'ESS es configura com un camí i una eina molt prometedora per abordar els objectius socials, econòmics, ambientals i els enfocaments integrals inherents al desenvolupament sostenible. Especialment important és el paper que pot tenir l'ESS en l'assoliment dels ODS a nivell local. Mostra d'això, dins la pròpia ONU, s'ha constituït el Grup de treball interinstitucional de les Nacions Unides sobre l'ESS (UNTFSEE), que té l'objectiu d'augmentar la visibilitat de l'ESS en els cercles internacionals de coneixement i política.

Es pot considerar que l'ESS està relacionada amb tots els grups temàtics dels ODS, però, de forma especialment particular, amb els següents objectius:

- 8. Treball decent i creixement econòmic
- 5. Igualtat de gènere
- 11. Ciutats i comunitats sostenibles
- 12. Producció i consum responsable
- 13. Acció pel clima
- 16. Pau, justícia i institucions sòlides

En aquest sentit, l'Ajuntament de Manresa ha dut a terme un procés d'alineament de les polítiques municipals amb els 17 objectius establerts a l'Agenda 2030, amb el suport de la Diputació de Barcelona. Per això, a finals de 2018 es va redactar un primer document sobre els reptes dels ODS a Manresa per al debat intern amb regidories i personal tècnic municipal, el qual va donar lloc a un segon document, adreçat al debat amb els agents locals i la ciutadania, fent especial èmfasi a les escoles, instituts i centres universitaris de la ciutat. Aquest procés va concloure a finals de 2021 amb l'informe final d'alineament, fruit del procés participatiu, que recull 175 fites locals per assolir els 17 ODS, més un objectiu afegit per a Manresa, el 18, dedicat a la Cultura.

L'Agenda Manresa 2030 és el pla integral de sostenibilitat de la ciutat per a la present dècada, que recull una visió compartida sobre el futur de la ciutat, i les 30 accions transformadores que calen per fer-la realitat el 2030. En aquest document, ja es marca com a accions a portar a terme, la promoció de les iniciatives d'Economia Social i Solidària, la promoció del comerç just i de la cultura de pau, i de l'agricultura sostenible. Això confirma el compromís de l'Ajuntament i l'alineació d'aquestes accions amb les polítiques europees.

L'Economia Social i Solidària a Manresa i al Bages

L'execució d'un Pla d'Impuls de l'ESS planteja la necessitat de conèixer a fons el sector: acotar-lo, saber om és, quin impacte té, l'evolució que segueix i els reptes que s'hi presenten.

Amb aquesta intenció, ja el 2017, l'Ajuntament de Manresa va realitzar una primera diagnosi sobre l'Economia Social i Solidària al Bages. Es va realitzar amb la col·laboració i seguint el mètode i els criteris de Pam a Pam, equip creador d'un mapa col·laboratiu i interactiu que permet visualitzar en un sol mapa les iniciatives d'ESS, així com connectar-les i oferir alternatives de consum responsable a la ciutadania. Per a determinar la inclusió o no de les iniciatives al mapa de Pam a Pam, es valoren les iniciatives segons 15 criteris, organitzats en tres blocs: organització interna, impacte social i impacte ambiental.

Segons aquest estudi, es van detectar **29 iniciatives a Manresa** que complien els criteris per poder ser considerades ESS. Avui dia, 6 d'elles han deixat de funcionar, però també és cert que n'han sorgit de noves que no estan incloses en aquest llistat. A nivell del Bages, es van trobar 46 iniciatives, amb la següent distribució segons forma jurídica: 16 cooperatives, 5 associacions, 1

cooperativa mixta, 8 societats limitades, 2 societats civils particulars, 8 autònoms/es, 2 fundacions i 4 col·lectius sense forma jurídica. Per tant, un 40% de les iniciatives considerades per Pam a Pam tenien formes mercantils amb pràctiques de consum responsable i d'ESS.

Pel que fa als sectors econòmics, hi predominava clarament el sector de l'alimentació.

En l'anàlisi que feia Pam a Pam sobre el compliment dels criteris, es detectava que les iniciatives d'ESS del Bages donen molta importància i valor a allò local. En canvi, tenien un grau molt baix en els criteris relacionats amb les llicències lliures, la cohesió social, les finances ètiques i la perspectiva feminista. També es detectava que calia reforçar la intercooperació i la construcció de mercat social.

El 2018 l'Ajuntament de Manresa va realitzar un segon estudi amb la cooperativa l'Arada Iniciativa Social per mapejar més iniciatives al Bages. En aquest cas, la metodologia utilitzada per determinar si les iniciatives podien considerar-se ESS va ser la proposada pel document de la Diputació de Barcelona 'Guia per mesurar l'economia social i solidària des dels ens locals'. Es van trobar un total de **105 iniciatives** que complien amb els criteris de l'ESS, amb la següent distribució segons fórmula jurídica: 67 cooperatives, 30 associacions i 8 fundacions.

Per activitat econòmica, es va comprovar que, entre les associacions i les fundacions, hi destaquen aquelles que treballen en els sectors relacionats amb l'atenció a les persones, com ara la salut, l'educació i formació o els serveis a les persones. Pel que fa a les cooperatives, els sectors en què treballen estan més repartits. Hi tenen més pes sectors productius com la indústria o l'agricultura i la ramaderia.

En aquest estudi, també es diagnosticaven bones pràctiques en el funcionament de les iniciatives, així com alguns reptes: poca identificació amb l'ESS, falta d'estabilitat en el finançament, i necessitats formatives concretes (gestió de subvencions, assessorament en temes digitals...).

Es comprova, doncs, que aquesta tasca de mapatge, diagnosi i identificació d'iniciatives i reptes no està acabada i que necessita una actualització. Això es produeix perquè l'últim estudi va realitzar-se uns anys enrere, però també perquè l'ESS és molt dinàmica i, per tant, ha de ser una feina constant i mantinguda. Per això, una de les primeres accions proposades en aquest Pla d'Impuls de l'ESS de Manresa és renovar el diagnòstic i mapatge, com a objectiu en si mateix, però, a la vegada, com a eina bàsica per a la resta d'accions.

Tot i la manca d'informació detallada actualitzada, gràcies a aquests primers diagnòstics es pot veure que l'ESS a Manresa és força potent en comparació amb altres territoris, heterogènia pel que fa a fórmules jurídiques i activitats, i amb uns reptes i possibilitats de millores concretes i específiques. Cal, a més, esmentar que el sector ha crescut encara més els últims anys en tot el territori català, i també a Manresa i a la comarca, tot mostrant el seu potencial a l'hora d'assumir noves activitats econòmiques.

Pel que fa als aspectes relacionats amb la sensibilització ciutadana cap a una economia crítica i cap a models de consum transformadors, cal tenir en compte que ja hi ha iniciatives al territori que han creat espais de reflexió i formació. En aquest sentit, recordem la línia de treball en el marc del Pla d'Educació per la Ciutadania Global, centrada en la revisió dels impactes de l'economia, en la qualitat de vida de les persones i en la justícia mediambiental, així com en cicles de cultura transformadora i la mateixa Festa de Riu, d'Economia i Cultura Transformadores.

METODOLOGIA D'ELABORACIÓ DEL PLA

El Pla d'Impuls de l'ESS de Manresa ha estat elaborat entre mitjans d'agost de 2022 i el gener de 2023.

Per a l'elaboració del Pla s'ha partit, d'una banda, del treball tècnic municipal, que, gràcies a l'experiència i al coneixement del sector i del teixit, generat arran de les actuacions i polítiques ja portades a terme amb anterioritat per l'Ajuntament, permet una aproximació a les prioritats i actuacions potencialment més interessants.

D'altra banda, s'ha realitzat i portat a terme una revisió documental de guies, manuals i publicacions sobre l'ESS en general i sobre l'impuls de l'ESS als municipis en concret.

Un cop obtinguda una primera proposta tècnica, s'ha iniciat un procés participatiu amb la intenció de recollir aportacions, propostes i reflexions de tots els agents que tenen alguna relació amb l'àmbit, com també de la ciutadania en general. Aquest procés ha implicat reunions tècniques i tecnico-polítiques internes de l'Ajuntament; reunions amb altres agents que treballen per impulsar l'Economia Social i Solidària al territori; amb els Grups Municipals de l'Ajuntament i altres partits polítics, i, com és essencial, amb el propi teixit i empreses de l'ESS i la ciutadania en general. Gràcies a totes les contribucions en forma de reflexions, propostes i debats, s'ha anat actualitzant i adequant el document fins a obtenir-ne el document final, que ha estat presentat finalment a teixit, ciutadania, polítics i personal tècnic implicat, per tal de fer l'última validació.

A la memòria d'elaboració del Pla, es pot consultar el recull bibliogràfic, detall i dates de les reunions i presentacions; el recull de totes les propostes i reflexions recollides durant el procés, i comentaris tècnics justificant la seva inclusió o no en el Pla.

PLA D'IMPULS DE L'ESS DE MANRESA

A continuació s'explica el desplegament del Pla, amb una descripció dels objectius i de les actuacions previstes, moltes d'elles concretades en accions a desenvolupar els pròxims 3 anys. En el següents apartats, s'especificaran els agents interns i externs implicats en cadascuna de les actuacions, el cronograma previst, la dedicació de treball i pressupostària prevista, així com el model de governança i de seguiment i avaluació de la execució del Pla.

Objectiu estratègic	Actuació
1. IMPREGNAR D'ESS EL FUNCIONAMENT INTERN DE L'AJUNTAMENT	1.1 Aprovació del Pla d'Impuls de l'ESS de Manresa 2023-2025
	1.2 Introducció del relat i les pràctiques de l'ESS a departaments i projectes de l'Ajuntament
	1.3 Promoció d'un balanç ecosocial intern
	1.4 Utilització dels serveis de banca ètica
	1.5 Impuls de la compra i contractació pública responsable
	1.6 Foment de la sostenibilitat a l'Ajuntament
2. PROMOCIONAR I SENSIBILITZAR EN ESS	2.1 Detecció, coneixement i mapatge d'iniciatives d'ESS
	2.2 Difusió i divulgació de l'ESS
	2.3 Celebració de la Festa del Riu
3. IMPULSAR EL CREIXEMENT I L'ENFORTIMENT DE L'ESS	3.1 Suport a la creació de projectes d'ESS
	3.2 Enfortiment dels projectes d'ESS
	3.3 Professionalització del tercer sector
	3.4 Enxarxament i espais de governança i aliances en l'ESS
	3.5 Finançament de l'ESS
	3.6 Impuls i suport a la moneda social
	3.7 Equipaments i espais aprofitables per l'ESS
4. FOMENTAR EL CONSUM RESPONSABLE I COMERÇ JUST	4.1 Diagnòstic, identificació i eixamplament de l'oferta de consum responsable i comerç just
	4.2 Estàndard Manresa Ciutat pel Comerç Just
	4.3 Difusió i divulgació del consum responsable i el comerç just
5. APROPAR L'ESS AL MÓN EDUCATIU	5.1 Programa Cultura Emprenedora a l'Escola (CUEME)
	5.2 Programa Idees Joves
	5.3 Creació d'una cartera de serveis i recursos sobre ESS per als centres educatius
	5.4 Apropament de l'ESS a instituts i al campus universitari

Objectiu estratègic	Actuacions
1. IMPREGNAR D'ESS EL FUNCIONAMENT INTERN DE L'AJUNTAMENT	1.1 Aprovació del Pla d'Impuls de l'ESS de Manresa 2023-2025
	1.2 Introducció del relat i les pràctiques de l'ESS a departaments i projectes de l'Ajuntament
	1.3 Promoció d'un balanç municipal ecosocial intern
	1.4 Utilització dels serveis de banca ètica
	1.5 Impuls de la compra i contractació pública responsable
	1.6 Foment de la sostenibilitat a l'Ajuntament

1 Impregnar d'ESS el funcionament intern de l'Ajuntament

Un dels reptes amb més capacitat transformadora i activadora de l'ESS és el d'impregnar el conjunt de l'Ajuntament amb el relat i les pràctiques de l'ESS. Això implica introduir noves dinàmiques i pràctiques, buscar el treball transversal i la cooperació entre departaments, i també amb els agents clau del territori i les estructures i xarxes supramunicipals.

Aquest objectiu estratègic és, doncs, el més cabdal i ambiciós. Dota de coherència interna el Pla d'Impuls de l'ESS i les polítiques d'impuls de l'ESS, i és una mostra del compromís de l'Ajuntament amb l'Economia Social i Solidària.

1.1 Aprovació del Pla d'Impuls de l'ESS de Manresa 2023-2025

Dissenyar, redactar i aprovar el present Pla d'impuls de l'ESS de Manresa 2023-2025 és un pas fonamental per començar aquest treball.

Aquest procés ha d'haver permès crear primer el contacte entre els departaments de l'Ajuntament, el teixit de l'Economia Social i Solidària i altres actors importants de l'ESS al territori; fer una valoració de les actuacions fetes fins ara, un diagnòstic de reptes i un recull de possibles noves actuacions; consensuar i validar les accions proposades, i establir-ne una planificació.

L'aprovació del Pla per part del govern, permetrà que també sigui un document de compromís polític, d'establiment clar de les directrius i de les accions a realitzar en els pròxims anys, i de difusió i comunicació cap a la resta d'agents i la població en general.

1.2 Introducció del relat i les pràctiques de l'ESS a departaments i projectes de l'Ajuntament.

L'Economia Social i Solidària està estretament relacionada i es nodreix d'àmbits d'actuació molt diversos com la cooperació internacional i el comerç just, la cohesió social, el consum

responsable, l'emprenedoria, l'associacionisme, la sobirania energètica i alimentària, entre d'altres. En tots aquests àmbits, l'Ajuntament de Manresa porta treballant des de fa anys per generar un impacte positiu en el municipi i la ciutadania.

L'ESS té la capacitat d'oferir respostes relacionades a aquestes i altres problemàtiques i, per tant, el seu impuls cal fer-lo tenint en compte aquests múltiples vessants. D'altra banda, la capacitat de l'ESS per generar respostes i solucions a problemàtiques socials diverses ha de ser aprofitada portant el seu relat, propostes, pràctiques i iniciatives als diferents àmbits de debat i actuació, i sempre buscant la transversalitat que li és inherent.

Això es portarà a terme a través de:

- Reunions amb representants polítics i tècnics de l'Ajuntament per buscar sinergies i desenvolupar projectes o accions transversals.
- Treball conjunt entre la tècnica d'ESS i els tècnics d'altres departaments.
- Traspàs periòdic d'informació relacionada amb l'ESS (relat, actors, jornades, informació...) als equips tècnics i polítics de l'Ajuntament.
- Organització de formacions per a tècnics i personal de l'Ajuntament.

A continuació, es fa un llistat dels departaments que es consideren claus i estretament relacionats amb les propostes de l'ESS i que, per tant, són susceptibles d'alimentar-se mútuament. Òbviament, aquest llistat no exclou altres possibles temàtiques o àrees a treballar.

Departament	Possibles temàtiques a tractar o projectes conjunts:
ProManresa	Foment de l'emprenedoria col·lectiva i el cooperativisme. Consum responsable i foment del comerç local. Moneda social. Inclusió, en les subvencions a associacions de comerciants, del foment del consum responsable i reducció de plàstics com a criteri de valoració. Foment de l'artesanía
Contractació	Compra i contractació pública responsable
Cooperació	Foment del comerç just i conscient Educació per la Ciutadania Global Justícia mediambiental Finances ètiques.
Inclusió social	Projectes d'inclusió social i inclusió de la població migrada o amb altres factors de marginació en l'ESS o projectes d'autoocupació. Dinamització de les associacions amb activitat econòmica

Cultura	Festa del Riu, cultura transformadora. Programa de Teatre social, projecte CulturaMent, tallers en centres cívics, temes de consum en festes i actes.
Acció comunitària	Foment dels projectes comunitaris i acostament a l'ESS
Medi Ambient	Sobirania energètica i alimentària Agroecologia. Biocompostatge, horts comunitaris i urbans. Comunitats energètiques.
Turisme	Turisme sostenible
Educació	ESS al món educatiu
Habitatge i desenvolupament comunitari	Habitatge cooperatiu
Infància, joventut i gent gran	Accions i campanyes de sensibilització. Teatre Social
Igualtat i Cohesió Social	Interrelació del eixos de no discriminació Economia feminista Usos del temps i cures

1.3 Promoció d'un balanç ecosocial intern

Una eina clau per millorar l'execució de les polítiques d'impuls de l'ESS és l'elaboració anual d'un informe de balanç ecosocial intern, que ajudi a portar a terme una feina d'autodiagnosi, d'avaluació periòdica dels resultats, de millora continua i de comunicació de les actuacions fetes, tant en relació amb aquest Pla i a les polítiques d'impuls de l'ESS, com en relació amb altres projectes relacionats amb els reptes socials i ambientals actuals.

Actualment existeixen diferents eines que poden servir de base i de referència per aquesta tasca, com serien els informes de balanç social, els informes socioeconòmics de l'observatori social, els balanços de responsabilitat social, el balanç del bé comú, d'auditoria, de gestió de la qualitat, etc., que podrien ser adequats a aquesta finalitat, sumant-hi i introduint-hi els valors i criteris propis de l'ESS.

Es proposa impulsar aquest balanç des de la Xarxa de Municipis per l'ESS, la qual cosa ajudaria a desenvolupar un protocol compartit entre Ajuntaments que permetés afinar les metodologies, comparar i avançar conjuntament.

1.4 Utilització dels serveis de banca ètica

La banca ètica és l'alternativa a les entitats bancàries tradicionals, que permeten estalviar, operar, finançar-se i invertir des d'una pràctica que compatibilitza els beneficis econòmics amb els beneficis socials i ambientals, tot aplicant criteris ètics i de transparència en les seves transaccions.

Aquest tipus d'entitats prioritzen les inversions en projectes mediambientals i socials, i no realitzen operacions èticament reprovables vinculades a la producció i venda d'armament, la producció d'energia nuclear, l'especulació financera, la utilització de paradisos fiscals o les pràctiques d'explotació laboral.

Tot i que en alguns casos l'operativa i la implementació d'aquesta banca encara no és equiparable a la de les companyies financeres tradicionals, és important que persones, entitats i institucions apostin per aquesta banca, tenint en compte el seu caràcter transformador i el seu retorn positiu a la societat.

Dins d'aquest procés, cal que també l'Ajuntament es mogui en aquesta mateixa direcció i estudiï la possibilitat de treballar amb aquestes entitats, de la mateixa manera com fins ara s'ha fet amb la banca convencional, tot fent ús de la seva operativa bancària.

La voluntat d'utilització i traspàs a la banca ètica ha trobat dificultats a causa de l'operativitat, especialment en els casos en què l'Ajuntament demana finançament a les entitats bancàries, serveis als quals, a causa de l'elevat import requerit per l'Ajuntament, les entitats de banca ètica no poden donar resposta. Tot i això, es valora que podrien haver-hi altres serveis o operatives que sí que podrien ser assumides per la banca ètica.

Es proposa, doncs, fer les següents accions:

- Realització d'un estudi sobre amb quines entitats bancàries i asseguradores treballa l'Ajuntament, per a quins serveis o operatives i amb quins imports. Aquest estudi ha de permetre decidir de forma més fàcil quin tipus d'operatives i serveis es podrien traspasar.
- Realització dels contactes necessaris per trobar una entitat bancària que encaixi amb les necessitats de l'Ajuntament i pugui oferir serveis.

- Que l'Ajuntament esdevingui usuari i/o soci de banca ètica, en aquell tipus d'operatives que encaixi amb les possibilitats d'operativitat de la banca ètica (inclosa la part tecnològica).
- Valorar la idoneïtat d'esdevenir soci de banca ètica.
- Estudiar ofertes i la possibilitat d'utilització d'assegurances ètiques.

1.5 Impuls de la compra i contractació pública responsable

Des de l'aprovació de la Llei de contractes del sector públic el 2017, que insta a introduir criteris socials en els plecs de contractació, la compra pública responsable (CPR) s'ha convertit en un camp a treballar per aconseguir més coherència i efectivitat amb les polítiques de desenvolupament local, de benestar social i de justícia global.

La integració dels aspectes socials, ètics i ambientals en els processos i fases de la contractació pública constitueix una poderosa eina de canvi i de pressió a les empreses per a desenvolupar productes i implementar pràctiques més ètiques.

Cal, doncs, començar a buscar els mecanismes que permetin impulsar una compra i contractació pública més ètica i responsable, tant a través dels contractes menors com amb els processos de licitació, i tenir en compte criteris socials, mediambientals i de bon govern. Aquest, però, és un procés complex i que requereix noves eines per poder-ho fer efectiu, així com treballar perquè la compra i la contractació pública ètica estigui a l'imaginari de tot el personal de l'Ajuntament, però especialment del personal que gestiona les compres i les contractacions.

Es proposa impulsar-ho de la següent manera:

- Aprovació d'un acord vinculant que estableixi el propòsit i les directrius a seguir.
- Organització de formacions internes.
- Inclusió de la formació relativa a CPR al Pla de carrera del personal de l'Ajuntament.
- Creació d'un apartat a la intranet municipal on consti tota la informació relacionada amb CPR.
- Creació de dos grups de treball: un grup politicotècnic de seguiment i un grup de treball tècnic que puguin proposar, en la preparació de cada licitació, la introducció de clàusules socials.
- Foment de contractes menors sota criteris de CPR.
- Elaborar un Pla o un plec de clàusules socials genèric.

- Elaboració de propostes de clàusules socials específiques per cada licitació en preparació.
- Cerca i contractació d'assessoraments específics per a plecs concrets.
- Facilitar l'accés de l'ESS a les licitacions, a través de formacions, establiment de clàusules o l'elaboració d'una guia.
- Elaboració anual d'un informe de seguiment.

1.6 Foment de la sostenibilitat a l'Ajuntament

El consum responsable és una pràctica no només dirigida a la ciutadania, sinó que també cal impulsar en el si de les entitats i institucions.

A més, és important recordar el caràcter integral de la sostenibilitat i reconèixer les seves dimensions socials i mediambientals com aspectes interrelacionats que impacten en els principals reptes del segle XXI. No podem oblidar els efectes del canvi climàtic tant al nostre entorn com en l'impacte als desplaçaments humans al sud global. Aquests factors determinen en gran manera la qualitat de vida i ens aboquen a prioritzar una reflexió sobre la traçabilitat i prioritats del model econòmic.

Per això, la implementació de pràctiques més sostenibles socialment i mediambientalment, i la inclusió de criteris mediambientals i ètics en totes les accions, departaments i en la gestió interna de l'Ajuntament, és una peça clau per avançar cap a una ciutat més sostenible, tant per la seva capacitat d'impulsar polítiques i programes amb criteris socials i ambientals, com pel seu paper exemplificador davant la resta de la ciutadania i organitzacions.

Amb aquesta actuació, es pretén donar suport o elaborar conjuntament un pla d'accions amb el departament de medi ambient i sostenibilitat de l'Ajuntament. Algunes de les propostes a fer serien:

- Celebració d'una jornada amb treballadors municipals per l'establiment de reptes, objectius, compromisos i àmbits concrets on cal actuar (esdeveniments, mobilitat, consum energia, etc.) per millorar la sostenibilitat social i ambiental de l'Ajuntament.
- Valorar la redacció i aprovació d'una estratègia municipal d'impuls del consum responsable.
- Elaboració d'un pla de formació per al personal municipal sobre criteris de consum responsable, estalvi energètic, reducció de residus i sostenibilitat.

- Buscar el compliment de l'acord de destinar un 0,7% del pressupost municipal per a projectes de Justícia Global.
- Elaboració d'una proposta d'integració de pràctiques alimentàries sostenibles i reciclatge en instal·lacions públiques, i esdeveniments i actes públics.
- Elaboració d'un document de bones pràctiques en consum per als tècnics municipals, per aplicar-lo en el dia a dia de l'organització.
- Recull i difusió d'informació sobre mesures de consum responsable i estalvi energètic.

2. PROMOCIONAR I SENSIBILITZAR EN ESS	2.1	Detecció, coneixement i mapatge d'iniciatives d'ESS
	2.2	Difusió i divulgació de l'ESS
	2.3	Celebració de la Festa del Riu

2 Promocional i sensibilitzar en ESS

Malgrat el creixement dels darrers anys, l'Economia Social i Solidària continua sent desconeguda per una gran part de la població. És important fer difusió i sensibilitzar sobre el que ofereix l'ESS, en l'àmbit de proposta de transformació social, és a dir, la història, les pràctiques, els valors i principis que la sostenen, així com les organitzacions que la componen. Promocionar l'ESS com un model i com a eina per assegurar un futur millor per a la societat, i així acostar-lo a més persones arribant a la població general, i facilitar que aquest s'eixampli.

D'altra banda, també és important fer aquesta promoció des del punt de vista del consum responsable i de la construcció del mercat social. És a dir, fer visible i promocionar l'ESS i les possibilitats de consum que ofereix, per tal d'augmentar-ne el consum, i, com a conseqüència, fer créixer la demanda de béns i serveis activant la producció i generant ocupació en el sector, la qual cosa també actua com a motor de transformació socioeconòmica de la ciutat i la societat.

2.1 Detecció, coneixement i mapatge d'iniciatives d'ESS

Com s'ha esmentat al principi d'aquest document, Manresa i el Bages compta ja amb un cert bagatge i feina feta en l'àmbit de detecció, diagnòsi i mapatge de l'ESS al territori. No obstant això, el dinamisme en el sector requereix que aquesta tasca de detecció, generació de coneixement i de mapatge de les iniciatives siguin constant.

Aquest treball de recollida i sistematització de la informació és una eina prèvia bàsica i necessària per a qualsevol acció de posterior. Les tasques que es proposen en aquests camps són:

- Diagnòsi actualitzada de l'ESS del territori.
- Actualització de la base de dades interna d'agents i iniciatives al territori.
- Visita i contacte amb les iniciatives, recollint informació i establint vincles.
- Actualització i manteniment del mapatge ESSBages.
- Actualització i manteniment del mapatge de Pam a Pam al territori.
- Mapejar i visibilitzar l'oferta de consum responsable existent al comerç local.
- Manteniment del mapatge de punts de venda de productes de Comerç Just, creada en el marc del projecte "Manresa, ciutat pel comerç Just".

- Creació de mapatges i llistats, generals o específics (en temàtiques com la sobirania alimentària, agroecologia, sector energètic, etc.).
- Difusió de la informació i mapatges, en diferents formats .

2.2 Difusió i divulgació de l'ESS

Amb l'objectiu de difondre i sensibilitzar, es pretenen crear materials, canals comunicatius, actes i campanyes que permetin acostar i donar a conèixer l'Economia Social i Solidària a la ciutadania.

Es buscarà que les accions es complementin tant quant als continguts com al format.

- Edició de catàlegs d'ESS, amb iniciatives i l'oferta del mercat social
- Incorporació d'informació sobre ESS al web de l'Ajuntament
- Creació d'una exposició o reportatge sobre l'ESS de la ciutat.
- Realització d'un balanç anual de l'impacte quantitatiu i qualitatiu que té l'ESS de la ciutat. Aquest balanç pot servir tant per avaluar com per donar visibilitat.
- Publicació de reportatges sobre ESS a diaris i mitjans locals.
- Promoció d'un estudi sobre la memòria històrica del cooperativisme i associacionisme a Manresa.
- Dinamització de les xarxes socials per difondre contingut relacionat i les activitats del sector.
- Promoció de la presència de l'ESS a les grans fires de la ciutat: Expobages, Ecoviure, Fira de l'Ascensió i Sant Andreu.
- Realització de campanyes, xerrades, jornades, rutes, espectacles i documentals en clau ESS.

2.3 Celebració de la Festa del Riu

Tot i que la Festa del Riu podria considerar-se un acte divulgatiu a incloure en l'apartat anterior, la seva importància i magnitud fa que requereixi un apartat propi.

Per tal de fer visible l'ESS, una de les actuacions més habituals i exitoses són les fires d'Economia Social i Solidària. A Manresa, l'Ajuntament va començar a organitzar la Mostra d'ESS l'any 2016, recollint l'experiència prèvia de la celebració del dia internacional del comerç just i les activitats

de sensibilització amb relació a un model d'economia crítica que ja se celebraven des d'inicis dels anys 2000.

L'any 2019 es va fer un salt quantitatiu i qualitatiu en aquest acte, sumant a la fira d'ESS - entenent-la merament com el conjunt d'estands de les iniciatives-, activitats de debat, d'intercooperació, lúdiques i familiars, etc. Per altra banda, l'organització de la Festa del Riu ha anat sumant coorganitzadors, tant d'altres departaments de l'Ajuntament com del mateix teixit, convertint-se en un espai de treball publico-privat i amb una important presència i rellevància del mateix sector d'ESS.

La celebració de la Festa del Riu és un acte específic cabdal per l'ESS del territori, però també és la manifestació del treball que els diferents agents d'ESS realitzen durant l'any i que fan possible articular un acte com aquest.

El compromís de l'Ajuntament és el de continuar dedicant-hi esforços econòmics, i reforçar-hi els tècnics amb la dedicació de la tècnica d'ESS en la tasca de coordinació i coorganització.

Els 6 pilars de la Festa del Riu:

1. La cultura com a motor de transformació
2. Economia Social i Solidària
3. Inclusió, diversitat i cohesió social
4. Interculturalitat i justícia global
5. Sostenibilitat ambiental i defensa de la natura
6. Gestió pública comunitària i treball en xarxa

3. IMPULSAR EL CREIXEMENT I L'ENFORTIMENT DE L'ESS	3.1	Suport a la creació de projectes d'ESS
	3.2	Enfortiment dels projectes d'ESS
	3.3	Professionalització del tercer sector
	3.4	Enxarxament i espais de governança i aliances en l'ESS
	3.5	Finançament de l'ESS
	3.6	Impuls i suport a la moneda social
	3.7	Equipaments i espais aprofitables per l'ESS

3. Impulsar el creixement i l'enfortiment de l'ESS

És evident que per tal de contribuir al creixement i l'enfortiment de l'Economia Social i Solidària és bàsic portar a terme actuacions que donin suport a la creació i la consolidació empresarial, de la mateixa forma que des de fa temps fa el ProManresa, amb el servei d'acompanyament empresarial.

Els darrers anys han sorgit de cada cop més recursos en aquest sentit. Especialment importants han estat els Ateneus Cooperatius, que ofereixen un servei d'assessorament especialitzat en temes de creació i gestió cooperativa. No obstant això, és important que les necessitats de l'ESS s'integrin també a ProManresa, en el servei d'acompanyament a l'emprenedoria de l'Ajuntament. L'objectiu és el de normalitzar l'atenció a aquestes organitzacions i transversalitzar el relat i els valors de l'ESS a la resta de les empreses.

3.1 Suport a la creació de projectes d'ESS

La creació de noves entitats i empreses de l'ESS cal que sigui fomentada per les administracions, atès que són entitats i empreses especialment protegides i interessants pels seus impactes positius a la ciutadania i el territori. Que les noves activitats empresarials de la ciutat ho facin sota el paraigua i els valors de l'ESS permet preveure impactes socials i ambientals positius, una orientació al territori, a la creació i manteniment de llocs de treball de qualitat i l'absència de l'ànim de lucre com a finalitat última de l'activitat econòmica.

Si bé és cert que l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central fa aquesta tasca de forma profunda i eficient, cal que des del servei de dinamització empresarial local de ProManresa, es posi també atenció a aquesta tasca i es coordini amb l'Ateneu per trobar l'encaix, col·laboracions i possibles noves vies d'acció.

A més de la tasca d'assessorament, es proposen altres accions que donarien suport a la creació de projectes:

- Assessorament a projectes empresarials d'ESS.
- Inclusió de l'Economia Social al funcionament de ProManresa.
- Creació d'un espai informatiu amb documents i informació sobre ESS a les instal·lacions de ProManresa.
- Organització de formacions que incentivin a la creació.
- Estudi sobre la viabilitat d'un projecte de llançadora de projectes.
- Promoció de noves iniciatives en sectors estratègics.
- Acompanyament i intermediació en la recerca d'espai o recursos.
- Acostament de l'ESS a població amb factors de marginació.

3.2 Enfortiment dels projectes d'ESS

Com en el cas del suport a la creació, la implicació en la consolidació de les iniciatives d'ESS és també clau per a l'enfortiment del sector. Així, cal pensar en formacions i recursos que estiguin adaptats a les necessitats de l'ESS en aquest sentit, conjuntament amb altres actors que ja desenvolupen accions. Per altra banda, és bàsic promoure l'aprofitament per part de l'ESS dels recursos existents sobre consolidació empresarial.

- Formacions per la consolidació i sobre eines de gestió.
- Fomentar la participació en programes de consolidació empresarial per part de l'ESS del territori: Reempresa, Apadrinament cooperatiu, Acceleradora del tercer sector, kit digital, matchimpulsa...

3.3 Professionalització del tercer sector

Les associacions i fundacions amb activitat econòmica són part de l'Economia social i Solidària, però tenen unes característiques i necessitats concretes sovint molt lligades a la falta de professionalització. Acostar aquestes organitzacions a l'ESS i a eines de gestió més eficients, així com promoure el sentiment de pertinença a l'ESS, o fins i tot la seva conversió en cooperatives, pot ajudar a consolidar-les i garantir la seva sostenibilitat.

Es proposa portar a terme accions de:

- Impuls de formacions adreçades a associacions i fundacions.
- Promoció de la transformació cooperativa d'associacions i fundacions i acostament a l'ESS.
- Difusió de la formació realitzada per altres instàncies per associacions i fundacions.

3.4 Enxarxament i espais de governança i aliances en l'ESS

La creació de vincles amb els diferents agents del sector i la participació en els diferents espais de treball de l'ESS a nivell local, supramunicipal i nacional són aspectes bàsics per avançar cap a la generació d'accions innovadores, facilitar la creació de noves eines i recursos i intensificar l'enxarxament i la intercooperació.

És per això que cal treballar per mantenir i eixamplar els vincles ja existents a través de la participació activa i la comunicació constant i fluida, i la cerca de noves aliances i possibles col·laboracions. Cal fomentar que hi hagi espais de trobada, de debat i de coneixement entre les iniciatives, com també entre l'administració i el teixit, per tal de crear i aprofitar sinergies.

Es proposa, doncs:

- Participació activa a la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària. Es buscarà també poder esdevenir membre de ple dret, i desenvolupar un paper actiu en els grups de treball sobre temàtiques especialment interessants per l'Ajuntament (com Finançament de l'ESS, habitatge, cures, CPR i moneda social).
- Reforç de la Taula de Comerç Just, liderada des del servei de Drets Socials.
- Comunicació fluida i el treball coordinat amb l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central i el projecte de Comunalitat Urbana de Manresa.
- Cerca de comunicació fluida amb el teixit i les iniciatives d'ESS del territori.
- Suport i foment a la creació de xarxes formals o informals d'entitats d'ESS al territori.
- Vinculació amb la Federació de Cooperatives de Treball i altres federacions del sector.
- Creació i manteniment de vincles de cooperació amb altres agents del sector.
- Foment de la intercooperació.

3.5 Finançament de l'ESS

El finançament és un aspecte clau per tota empresa. Es poden millorar les vies de finançament de les entitats i empreses de IESS a través de:

- Difusió de recursos financers existents (microcrèdits, opcions de les finances ètiques, subvencions existents...).
- Impuls d'una campanya de Matchfounding per tal de cofinançar nous projectes d'ESS.
- Cerca de finançament per l'impuls d'un programa de microcrèdits per projectes d'ESS.
- Cerca de col·laboracions amb entitats financeres, com podria ser la realització d'un conveni amb Fiare Banca Ètica i/o Coop 57, per implementar línies de finançament que permetin obtenir crèdit a organitzacions i projectes de l'ESS de Manresa i el Bages.
- Estudi sobre la creació d'una línia de subvencions per la creació o transformació d'iniciatives d'ESS.
- Estudi de creació de programes per incentivar la capitalització de cooperatives.
- Suport i cerca d'altres fonts de finançament.
- Aplicació de mecanismes de discriminació positiva en ajudes, microcrèdits i subvencions per a iniciatives d'ESS.

3.6 Impuls i suport a la moneda social

Les monedes socials són sistemes monetaris creats i utilitzats per les comunitats amb l'objectiu de facilitar els intercanvis, fomentar el consum local, mobilitzant i prioritzant l'economia local, i dinamitzar l'economia real de proximitat, entre altres.

L'impuls de la moneda social té certs avantatges clars pel desenvolupament local. Pel comerç i l'entorn econòmic del territori, potencien les interaccions econòmiques locals i apropen el consum responsable i l'ESS a la comunitat. També és un instrument per reforçar l'ESS, ja que pot ajudar a fidelitzar i captar clients i a potenciar la xarxa amb clients i proveïdors. Les monedes socials i locals, poden ser una eina satisfactòria per l'Ajuntament a l'hora d'impulsar al comerç local i de proximitat, l'atenció a col·lectius en risc d'exclusió, el foment de l'ocupació local, la millora de les relacions veïnals, el suport al teixit associatiu, la gestió de residus, la recollida selectiva, la prevenció de deixalles, entre altres.

En aquest sentit, i tenint en compte que al territori ja existeix una moneda social, es proposen les següents accions:

- Oferiment de suport a la moneda social L'Hora del Bages i cerca de possibles sinergies.
- Estudi sobre la creació o suport a la creació d'una moneda local.
- Suport al projecte de creació d'una plataforma de monedes locals catalanes, on hi participen empreses bagenques.
- Estudiar el pagament de subvencions, ajudes o altres, a través de la moneda local.

3.7 Equipaments i espais aprofitables per l'ESS

D'altra banda, a la ciutat hi ha espais i equipaments (centres cívics, espais de coworking i vivers d'empresa, casals, biblioteques i instal·lacions, etc), com també espais públics en desús o buits, que són recursos públics que podrien ser aprofitables per als projectes d'ESS.

Seria interessant intensificar els usos dels espais i els equipaments infrautilitzats, per tal de posar-los a l'abast de projectes d'ESS. És interessant també tenir en compte la possibilitat de buscar eines de gestió compartida d'equipaments entre l'Ajuntament i l'ESS, de forma que les iniciatives també ajudin a donar sortida a espais que estaven sense ús.

Així, es proposa facilitar l'accés de l'ESS a equipaments i espais de la ciutat, a través de:

- Facilitació de l'ús d'equipaments públics per part de l'ESS.
- Identificació d'espais públics buits i facilitar que siguin utilitzats per col·lectius i projectes d'ESS.
- Afavorir l'accés d'iniciatives d'ESS a espais de la ciutat, cedint l'ús o, si s'escau, la gestió.
- Cercar, gestionar i facilitar la cessió d'espais o locals buits.

4. FOMENTAR EL CONSUM RESPONSABLE I EL COMERÇ JUST	4.1 Diagnòstic, identificació i eixamplament de l'oferta de consum responsable i comerç just
	4.2 Estàndard Manresa Ciutat pel Comerç Just
	4.3 Difusió i divulgació del consum responsable i el comerç just

4. Fomentar el consum responsable i el comerç just

El consum responsable (també anomenat consum conscient o sostenible) comença per reflexionar, informar-se i decidir de forma conscient i reflexionada sobre tot allò que consumim.

El consum responsable es fa, doncs, tenint en compte criteris ètics, sostenibles, ambientals, saludables, solidaris, socials, etc., de forma que es busca contribuir a crear un entorn favorable i a millorar la qualitat de vida de les persones i de les generacions futures.

El consum responsable està estretament relacionat amb el comerç just, que busca aconseguir relacions comercials més equitatives amb el sud global, i contribuir en el desenvolupament sostenible d'aquests països. També ho està amb l'ESS, ja que els valors que els fonamenten tenen moltes coincidències.

Les administracions públiques poden fer un consum responsable, objectiu que es busca amb les accions de Compra i Contractació Pública Responsable de l'objectiu estratègic 4.1. D'altra banda, també poden incentivar la creació d'aquesta consciència en les persones i organitzacions consumidores, fomentant actituds ètiques envers el consum, i contribuint a augmentar la demanda de projectes que ofereixin béns i serveis amb criteris ètics, per tal d'estimular la creació de nous projectes.

4.1 Diagnòstic, identificació i eixamplament de l'oferta de consum responsable i comerç just

De la mateixa manera que amb l'oferta de l'ESS en general, cal treballar per tenir identificats els establiments i agents que poden ser considerats comerç local responsable o conscient, de forma que es puguin desenvolupar grups de treball, bases de dades o campanyes comunicatives posteriors que incentivin la compra en aquests establiments.

Paral·lelament a aquest procés de diagnòstic, és important treballar amb el comerç, els establiments i qualsevol altre agent implicat amb l'objectiu d'ampliar l'oferta de comerç just i consum responsable a la ciutat.

En aquest sentit, es proposen les següents accions:

- Ampliació de l'estudi i elaboració de llistats o bases de dades del comerç local responsable i comerç just.
- Creació d'un logotip de consum local responsable, coordinat amb el segell Manresa ciutat pel Comerç Just.
- Organització d'accions de prospecció o formacions per fomentar que els diferents agents augmentin l'oferta que pugui ser considerada consum responsable.
- Informació sobre els productes de comerç just entre els establiments i altres agents.

4.2 Estàndard Manresa Ciutat pel Comerç Just

El projecte Ciutats pel Comerç Just és una xarxa de municipis que treballen per la justícia global i sostenible. Esdevenir municipi pel Comerç Just (Fair Trade Towns) és comprometre's amb un model econòmic just, i apropar la realitat dels petits grups productors i els productes de Comerç Just a la ciutadania a través de l'Ajuntament, i dels comerços i restaurants, empreses, escoles i teixit associatiu.

Per obtenir l'estatus de Municipi pel Comerç Just cal complir amb els següents criteris:

- 1.- Compromís institucional i iniciatives de compra pública ètica.
- 2.- Oferta i accessibilitat dels productes de comerç just.
- 3.- Compromís del sector empresarial, les organitzacions de la societat civil i la comunitat educativa.
- 4.- Accions de comunicació i sensibilització adreçades a la ciutadania.
- 5.- Compromís i coordinació del grup de treball local

L'Ajuntament de Manresa, amb el suport del Consell Municipal de Solidaritat i Cooperació, té una àmplia tradició en el treball de foment del comerç just com a eina de conscienciació i treball per aconseguir un model de ciutat compromesa amb els drets socials al municipi i amb clau global. Per aquest motiu al Ple de juny de 2021 es va iniciar un procés per a l'obtenció del segell que ha culminat amb la consecució d'aquesta acreditació el novembre de 2022, tot esdevenint així el primer municipi català en obtenir aquesta acreditació.

Aquesta acreditació permet incidir tant en la millora de la implementació del comerç just en clau interna municipal, com en l'àmbit de sensibilització sociocomunitària i de model econòmic. Per

aquest motiu des del servei de Drets Socials s'impulsa un programa bianual d'actuacions que inclou el treball transversal amb el servei de desenvolupament local.

4.2 Difusió i divulgació del consum responsable i el comerç just

Per tal de fomentar el consum responsable entre la ciutadania, es proposa crear esdeveniments, actes i campanyes sobre el concepte i les pràctiques del consum responsable, les possibilitats que existeixen al territori i eines per exercir un consum més ètic i conscient.

Actualment, des de l'àrea de comerç de l'Ajuntament, es treballa per fomentar l'artesania, el comerç local, el producte local i de proximitat, així com des de l'àrea de cooperació es treballa per fomentar el comerç just. Es proposa doncs donar suport i coordinar aquestes àrees de treball amb les purament d'ESS, per impulsar noves actuacions com:

- Coorganització de la campanya de Nadal en clau consum responsable, conjuntament amb Cooperació.
- Valoració sobre la creació de la setmana del consum responsable.
- Organització d'altres campanyes relacionades (compra sense plàstics, eficiència o estalvi energètic a cases i comerços, alimentació sostenible, reciclatge, reaprofitament d'aliments, consum responsable, eficiència energètica, ús eficient de l'aigua, mobilitat sostenible, finances ètiques...)
- Organització de punts "canviem" a la ciutat.
- Informació sobre consum responsable des de l'Oficina Comarcal d'Informació al Consum del Bages.
- Creació d'una guia pràctica sobre com practicar el consum responsable a la ciutat.
- Portar la revista "Opcions" i altres revistes de consum responsable a les biblioteques de la ciutat.
- Creació de material de difusió

5. APROPAR L'ESS AL MÓN EDUCATIU	4.1	Programa Cultura Emprenedora a l'Escola (CUEME)
	4.2	Programa Idees Joves
	4.3	Creació d'una cartera de serveis i recursos sobre ESS per a centres educatius
	4.4	Apropament de l'ESS a instituts i al campus universitari

5 Apropar l'ESS al món educatiu

Incentivar que les noves activitats empresarials de la ciutat ho facin sota el paraigua i valors de l'ESS, passa també per acostar l'ESS al món educatiu, de forma que les possibles futures persones emprenedores i professionals coneguin la realitat, les formes i els principis de l'ESS. D'aquesta manera, fomentar-ne el coneixement en centres educatius i formatius farà que aquells que volen emprendre tinguin present l'ESS com una alternativa vàlida.

5.1 Programa Cultura Emprenedora a l'Escola (CUEME)

El programa CUEME fomenta la cultura emprenedora i les competències bàsiques que s'hi relacionen en el cicle superior d'educació primària. Durant un curs escolar l'alumnat idea, crea i gestiona una cooperativa amb el suport de la comunitat educativa, l'Ajuntament i altres agents socials de la ciutat.

En el cas de les escoles de Manresa, el projecte inclou la creació, organització, gestió i tancament d'una cooperativa de fabricació de productes. Des de l'Ajuntament es posa a disposició tallers i recursos per donar suport als centres educatius i per connectar el programa amb el teixit de la ciutat.

Tot i que el programa CUEME és un programa amb èxit i bons resultats, es proposen alguns aspectes per tal de donar més importància als valors cooperatius i a la transformació social, així com altres que permetin eixamplar el programa i acostar-lo més als valors de l'ESS.

Algunes de les propostes són:

- Introducció de la temàtica social i dels valors cooperatius
- Formació per professorat
- Introduir visites a cooperatives i iniciatives d'ESS de la ciutat
- Implicació de més escoles
- Involucrar el teixit d'ESS en el programa.
- Involucrar les cooperatives alumnes resultants a la Festa del Riu

- Intentar involucrar a les escoles participants en el CUEME en altres projectes d'ESS que els pugui ser d'interès.

5.2 Programa Idees Joves

Idees Joves és un programa creat per l'Ajuntament de Manresa per fomentar la creativitat i la generació de noves idees entre els joves estudiants de batxillerat i cicles formatius dels centres educatius de Manresa. Entre els objectius hi ha potenciar les actituds positives envers la cultura emprenedora i fomentar activament els valors empresarials, tot eliminant la por a assumir riscos.

Dins del programa ja existeix la categoria de premi de "millor projecte d'economia social i solidària" en la que es premia el millor projecte emprenedor amb base social o solidària i/o formula cooperativa. Tot i que avui dia ja es una acció força consolidada, des de l'Ajuntament es mirarà de reforçar i incloure-hi contingut i nous tallers relacionats amb l'ESS i les finances ètiques.

5.3 Creació d'una cartera de serveis i recursos sobre ESS per a centres educatius

Una altra eina per tal d'acostar el relat i valors de l'ESS als centres de primària i secundària, és a través de l'elaboració d'una cartera de serveis, que també inclogui recursos i materials per facilitar al professorat i als centres acostar l'ESS a l'alumnat.

Aquesta actuació es coordinarà amb el departament de Cooperació i des de la Casa per la Solidaritat i la Pau Flors Sirera, que ja realitza tallers i jocs de geolocalització en matèria de consum conscient i jocs cooperatius, així com amb el catàleg de tallers per a Instituts que es coordina des de Manresa Jove.

Algunes de les accions concretes a fer serien:

- Creació d'una guia educativa sobre ESS a l'escola.
- Creació de la maleta de jocs cooperatius i préstec a centres.
- Disseny i creació de tallers i activitats per als centres educatius.
- Organització de rutes i visites a iniciatives d'ESS i a les instal·lacions de ProManresa.
- Inclusió dels recursos creats al catàleg d'activitats del programa de Joventut.

5.4 Apropament de l'ESS a instituts i al campus universitari

De la mateixa manera, es busca acostar l'ESS als estudiants d'instituts i universitats, a través d'accions com:

- Organització de jornades a instituts i al campus universitari.
- Acostament d'exposicions i material relacionat als centres.
- Impuls de les visites a empreses d'ESS.
- Fomentar que els estudiants facin pràctiques en empreses d'ESS.

DEPARTAMENTS I AGENTS INVOLUCRATS

Objectiu estratègic	Actuació	Departaments involucrats de l'Ajuntament	Agents externs involucrats
1. IMPREGNAR D'ESS EL FUNCIONAMENT INTERN DE L'AJUNTAMENT	1.1 Aprovació del Pla d'Impuls d'ESS de Manresa 2023-2025	Tots	
	1.2 Introducció del relat i les pràctiques de l'ESS a departaments i projectes de l'Ajuntament	Tots	
	1.3 Promoció d'un balanç ecosocial intern	Tots	XMESS, XES
	1.4 Utilització dels serveis de banca ètica	Hisenda, Contractació, Tresoreria, Cooperació, Drets Socials, ProManresa	FETS
	1.5 Impuls de la compra i contractació pública responsable	Hisenda, Contractació, Tresoreria, Cooperació, Drets Socials, ProManresa Ciutat Verda i altres	XMESS
	1.6 Foment de la sostenibilitat a l'Ajuntament	Qualitat Urbana, Via Pública, Ciutat Intel·ligent, Equipaments, ProManresa, Ciutat Verda	Aigües de Manresa
2. PROMOCIONAR I SENSIBILITZAR EN ESS	2.1 Detecció, coneixement i mapatge d'iniciatives d'ESS	ProManresa, Cooperació,	Ateneu CCC, Comunalitat, Consell Comarcal del Bages, empreses i teixit d'ESS
	2.2 Difusió i divulgació de l'ESS	ProManresa, Comunicació, Cooperació	Cineclub, Fira Manresa, Ateneu CCC, Comunalitat, empreses i teixit d'ESS
	2.3 Celebració de la Festa del Riu	ProManresa, Cultura, Cooperació, Inclusió social, Ciutat Verda, Manteniment, Joventut	Ateneu CCC, Casa de la música, Comunalitat, Fira Manresa, empreses i teixit d'ESS
3. IMPULSAR EL CREIXEMENT I L'ENFORTIMENT DE L'ESS	3.1 Suport a la creació de projectes d'ESS	ProManresa, Entitats	Ateneu CCC, Comunalitat
	3.2 Enfortiment dels projectes d'ESS	ProManresa, Entitats	Ateneu CCC, Comunalitat
	3.3 Professionalització del tercer sector	ProManresa, Inclusió social, Cooperació i Entitats,	Ateneu CCC, Comunalitat
	3.4 Enxarxament i espais de governança i aliances	ProManresa, Acció comunitària, Cooperació	Ateneu CCC, XMESS, Federacions del sector, altres
	3.5 Finançament de l'ESS	ProManresa, Entitats, Cooperació	FETS, Entitats finançament ètic.
	3.6 Impuls i suport a la moneda social	ProManresa,	Comunalitats
	3.7 Equipaments i espais aprofitables per l'ESS	ProManresa, Urbanisme, Centre Històric	
4. FOMENTAR EL CONSUM RESPONSABLE	4.1 Diagnòstic, identificació i eixamplament de l'oferta de consum responsable i comerç just	ProManresa, Cooperació	Consell Comarcal del Bages, Ateneu CCC, Consell de Solidaritat de Manresa, teixit i entitats de l'ESS i de justícia global, comerços
	4.2 Estàndard Manresa Ciutat pel Comerç Just		
	4.3 Difusió i divulgació del consum responsable i el comerç just		
5. ACOSTAR L'ESS AL MÓN EDUCATIU	5.1 Programa Cultura Emprenedora a l'Escola (CUEME)	ProManresa, Educació	Ateneu CCC, Diputació de Barcelona, centres educatius
	5.2 Programa Idees Joves	ProManresa, Educació, Joventut	
	5.3 Creació d'una cartera de serveis i recursos	ProManresa, Educació	Centre de Recursos Pedagògics, CAE
	5.4 Apropament de l'ESS a instituts i al campus universitari	ProManresa, Educació, Campus	Instituts, universitats, teixit ESS

CALENDARITZACIÓ

L'execució del Pla d'Impuls de l'ESS de Manresa es planteja per un període de 3 anys, entenent que passat aquest període caldrà fer novament un procés de valoració de la situació i identificació de les noves necessitats i objectius.

El cronograma es concreta en trimestres, tenint en compte les prioritats d'actuació i les possibilitats reals de desenvolupament de les actuacions.

LLEGENDA	
X	Moments de feina més intensa
.	Mantenir l'acció, feina menys intensa

Hi ha actuacions que són més puntuals i concretes, mentre d'altres cal que siguin més mantingudes en el temps. A més, algunes actuacions requeriran un període amb una dedicació molt intensa, i altres períodes en els que caldrà anar-hi dedicant seguiment i realitzant una feina menys intensa. Per això s'han creat dos símbols diferenciats, fent referència a aquestes dues modalitats d'intensitat de dedicació.

Objectiu estratègic	Actuació	2023				2024				2025			
		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4
1. IMPREGNAR D'ESS EL FUNCIONAMENT INTERN DE L'AJUNTAMENT	1.1 Aprovació del pla d'impuls ESS Manresa 2023-2025	X											
	1.2 Introducció del relat i les pràctiques de l'ESS a departaments i projectes de l'Ajuntament	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	1.3 Promoció d'un balanç ecosocial intern	.				.				.			
	1.4 Utilització dels serveis de banca ètica	X	X	X	X								
	1.5 Impuls de la compra i contractació pública responsable			X	X	X	X	X	X	.	.	.	.
	1.6 Foment de la sostenibilitat a l'Ajuntament		X				X				X		
2. PROMOCIONAR I SENSIBILITZAR EN ESS	2.1 Detecció, coneixement i mapatge d'iniciatives d'ESS	X	X	X						X	X		
	2.2 Difusió i divulgació de l'ESS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	2.3 Celebració de la Festa del Riu	X	X			X	X			X	X		

Objectiu estratègic	Actuació	2023				2024				2025			
		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4
3. IMPULSAR EL CREIXEMENT I L'ENFORTIMENT DE L'ESS	3.1 Suport a la creació de projectes d'ESS			X	X								
	3.2 Enfortiment dels projectes d'ESS							X	X				
	3.3 Professionalització del tercer sector											X	X
	3.4 Enxarxament i espais de governança i aliances en l'ESS			X	.	.	.	X	.	.	.	X	
	3.5 Finançament de l'ESS	X	.	.	.	X	.	.	.	X	.	.	.
	3.6 Impuls i suport a la moneda social		X	X		.	X	X		.	X		
	3.7 Equipaments i espais aprofitables per l'ESS		.	.	.		.	.	.		.	.	
4. FOMENTAR EL CONSUM RESPONSABLE	4.1 Diagnòstic, identificació i eixamplament de l'oferta de consum responsable i comerç just					X	X	X					
	4.2 Estàndard Manresa Ciutat pel Comerç Just		.	.		.	.	.		.	.		
	4.3 Difusió i divulgació del consum responsable i el comerç just		.	.	X		.	.	X		.	.	X
5. APROPAR L'ESS AL MÓN EDUCATIU	5.1 Programa Cultura Emprenedora a l'Escola (CUEME)				X				X				X
	5.2 Programa Idees Joves	X				X				X			
	5.3 Creació d'una cartera de serveis i recursos sobre ESS per a centres educatius	X		.		X		.		X		.	
	5.4 Apropament de l'ESS a instituts i al campus universitari				X				X	X			X

PRESSUPOST APROXIMAT *

Objectiu estratègic	Actuació	Hores de dedicació previstes (pels 3 anys)	Costos de recursos interns totals previstos (pels 3 anys)	Despeses externes previstes (pels 3 anys)	TOTALS
1. IMPREGNAR D'ESS EL FUNCIONAMENT INTERN DE L'AJUNTAMENT	1.1 Aprovació del Pla d'Impuls ESS Manresa 202-2025	324 h	7.740 €	0 €	7.740 €
	1.2 Introducció del relat i les pràctiques de l'ESS a departaments i projectes de l'Ajuntament	324 h	7.740 €	0 €	7.740 €
	1.3 Promoció del balanç municipal ecosocial	432 h	10.320 €	3.000 €	13.320 €
	1.4 Utilització dels serveis de banca ètica	540 h	12.900 €	5.000 €	17.900 €
	1.5 Impuls de la compra i contractació pública responsable	1080 h	25.800 €	4.000 €	29.800 €
	1.6 Foment de la sostenibilitat a l'Ajuntament	324 h	7.740 €	3.000 €	10.740 €
2. PROMOCIONAR I SENSIBILITZAR EN ESS	2.1 Detecció, coneixement i mapatge d'iniciatives d'ESS	324 h	7.740 €	4.500 €	12.240 €
	2.2 Difusió i divulgació de l'ESS	648 h	15.480 €	15.000 €	30.480 €
	2.3 Celebració de la Festa del Riu	1080 h	25.800 €	90.000 €	115.800 €
3. IMPULSAR EL CREIXEMENT I L'ENFORTIMENT DE L'ESS	3.1 Suport a la creació de projectes d'ESS	432 h	10.320 €	3.000 €	13.320 €
	3.2 Enfortiment dels projectes d'ESS	432 h	10.320 €	3.000 €	13.320 €
	3.3 Professionalització del tercer sector	324 h	7.740 €	3.000 €	10.740 €
	3.4 Enxarxament i espais de governança i aliances en l'ESS	540 h	12.900 €	1.000 €	13.900 €
	3.5 Finançament de l'ESS	540 h	12.900 €	5.000 €	17.900 €
	3.6 Impuls i suport a la moneda social	540 h	12.900 €	2.000 €	14.900 €
	3.7 Equipaments i espais aprofitables per l'ESS	216 h	5.160 €	2.000 €	7.160 €
4. FOMENTAR EL CONSUM RESPONSABLE	4.1 Diagnòstic, identificació i eixamplament de l'oferta	540 h	12.900 €	3.000 €	15.900 €
	4.2 Estàndard Manresa Ciutat pel Comerç Just	324 h	7.740 €	3.000 €	10.740 €
	4.3 Difusió i divulgació	540 h	12.900 €	3.000 €	15.900 €
5. APROPAR L'ESS AL MÓN EDUCATIU	5.1 Programa Cultura Emprenedora a l'Escola (CUEME)	324 h	7.740 €	3.000 €	10.740 €
	5.2 Programa Idees Joves	324 h	7.740 €	3.000 €	10.740 €
	5.3 Creació d'una cartera de serveis i recursos	432 h	10.320 €	3.000 €	13.320 €
	5.4 Apropament de l'ESS a instituts i al campus universitari	216 h	5.160 €	1.000 €	6.160 €
TOTALS		10.800 hores	258.000 €	162.500 €	420.500 €

*Observacions:

Les hores de dedicació es refereixen a la part de la jornada que els diferents tècnics municipals destinaran a realitzar les accions previstes per aquest Pla. És, evidentment, una aproximació en funció de la feina que es preveu. En total, es calculen dues jornades completes dedicades a aquesta tasca, cosa que suposa un total de 3.600 hores anuals.

La previsió dels costos s'ha comptabilitzat en funció d'aquesta previsió de dedicació de dues jornades, i del seu cost associat per l'Ajuntament.

Les despeses externes fan referència a la previsió de contractacions mercantils a empreses o experts, així com ajudes a entitats o al sector, que seran necessàries per implementar satisfactòriament totes les accions.

Els càlculs s'han fet per a 3 anys, la durada prevista del propi Pla.

EXECUCIÓ I SEGUIMENT

Execució, seguiment i revisió del pla

Per realitzar l'execució i el seguiment del Pla, es configura la següent estructura:

D'una banda, l'Ajuntament destinarà una persona tècnica a temps complet a l'execució i seguiment del Pla d'Impuls de l'ESS. Així, la tècnica d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament, dins de l'àrea de Desenvolupament Local, serà la persona que exercirà com a tècnica referent de l'execució i el seguiment diari del Pla. Aquesta tècnica comptarà amb l'acompanyament del Cap de Servei de Desenvolupament Local, el cap de servei de Drets Socials i la Cap de secció d'Igualtat i Cohesió Social.

D'altra banda, els tècnics que estiguin implicats en alguna de les actuacions del Pla, seran de la mateixa manera responsable de la correcta execució d'aquestes. Quan sigui necessari, com ho serà en el cas de les actuacions a realitzar en matèria de compra i contractació pública responsable, es constituïran grups o taules de treball conformades pels tècnics municipals implicats en les actuacions. Anteriorment, ja s'ha especificat les àrees i departaments involucrats en cada actuació.

Per realitzar el seguiment global de l'execució del Pla, es designa una comissió de seguiment amb responsables tècnics i polítics que es reunirà amb periodicitat trimestral, i amb la següent composició:

- Representant polític de l'àrea d'empresa i empenedoria. En el moment d'aprovació del Pla, la regidora d'Ocupació, Empresa i Coneixement, la Sra. Cristina Cruz Mas.
- Representant polític del servei de Drets Socials. En el moment de l'aprovació del Pla, el regidor de Nova Ciutadania i Cooperació, Jamaa Mbarki el Bachir.
- Cap de servei de Desenvolupament Local. En el moment d'aprovació del Pla, el Sr. Xavier Cano Caballero.
- Cap del servei de Drets Socials. En el moment d'aprovació del Pla, el Sr. Jeroni Muñoz Soler.
- Cap de servei de Contractació, Patrimoni i Inversions. En el moment d'aprovació del Pla, el Sr. Esteve Albàs Caminal.

- Cap de Secció d'Igualtat i de Drets Socials. En el moment d'aprovació del Pla, la Sra. Rosa de Paz Sanjuan.
- Coordinadora del Programa de Cooperació. En el moment d'aprovació del Pla, aquesta figura està en procés de selecció.
- Tècnica d'Economia Social i Solidària. En el moment d'aprovació del Pla, la Sra. Liz Massip Planas.

De la mateixa manera, per aconseguir que el desplegament del Pla sigui el més democràtic i compartit possible, es convocarà una plenària de seguiment anual, que serà un espai on hi puguin participar tots els agents, entitats i persones que tinguin alguna relació amb l'ESS. Així, es convidarà especialment en aquesta plenària de seguiment a:

- Membres tècnics i polítics dels departaments de l'Ajuntament.
- Empreses i iniciatives d'ESS.
- Associacions i altres organitzacions relacionades o interessades
- Ateneu Cooperatiu de la CC, tècnics del projecte de Comunalitat de Manresa i tècnics d'altres projectes relacionats.
- Ciutadania o qualsevol altra persona interessada.

Tenint en compte que actualment ja existeixen diferents espais de trobada, discussió i governança dels agents relacionats amb l'Economia Social i Solidària, i amb la intenció de no sobresaturar aquests mateixos agents amb múltiples convocatòries, es considerarà convocar simultàniament per diferents qüestions, o aprofitar altres convocatòries per dedicar un temps a l'avaluació i seguiment del Pla d'Impuls de l'ESS.

En cas que sigui necessari per a l'execució de determinades accions o projectes, es crearan grups de treball específics amb la participació de tècnics i el teixit d'ESS.

Tots aquests espais de seguiment i governança permetran que el Pla pugui ser revisat durant la seva duració, de forma que es converteixi en un document viu que estigui en constant revisió i actualització, i així poder-lo adequar a les situacions, contextos i necessitats que puguin emergir.

Avaluació

Per tal d'analitzar l'execució i els resultats obtinguts amb el Pla, en finalitzar la fase d'implementació es portarà a terme una avaluació que permeti fer un exercici d'anàlisi de les actuacions realitzades i de la globalitat del Pla i, fins i tot, desenvolupar i proposar noves i futures actuacions.

L'avaluació incorporarà el grau de compliment dels objectius, els resultats i els impactes generats amb el Pla. Per sistematitzar aquesta avaluació, s'ha definit un seguit de resultats esperats a complir, així com els indicadors quantitius i qualitius, que es detallen a partir de la pàgina següent.

Idealment, aquesta avaluació continuada ha de continuar impulsant l'Economia Social i Solidària de la ciutat i proposar un nou seguit d'actuacions a fer en el futur.

Objectiu estratègic	Actuació	RESULTATS ESPERATS	INDICADORS QUANTITATIUS	INDICADORS QUALITATIUS
1. IMPREGNAR D'ESS EL FUNCIONAMENT INTERN DE L'AJUNTAMENT	1.1 Aprovació del Pla d'Impuls d'ESS de Manresa 2023-2025	- Realització del procés participatiu de creació i validació del Pla - Aprovació del Pla per part del Pla de l'Ajuntament i inici de l'execució	- Núm. de reunions i sessions realitzades - Núm. de propostes recollides - Núm. de propostes incorporades	
	1.2 Introducció del relat i les pràctiques de l'ESS a departaments i projectes de l'Ajuntament.	- Coneixement del relat i les pràctiques de l'ESS entre els polítics i tècnics de l'Ajuntament. - Transversalització del foment de l'ESS - Execució de projectes d'ESS des d'altres departaments	- Núm. de projectes relacionats amb l'ESS impulsats per l'Ajuntament	
	1.3 Promoció d'un balanç ecosocial intern	- Creació en el si de la XMESS d'una proposta de balanç ecosocial per als Ajuntaments	- Núm. de reunions en què s'ha impulsat o treballat el balanç	
	1.4 Utilització dels serveis de banca ètica	- Increment de la utilització de la banca ètica - Increment de la contractació de les assegurances ètiques	- Núm. de contactes realitzats amb entitats de banca ètica - Import del pressupost gestionat a través de la banca ètica - Núm. d'assegurances ètiques contractades	
	1.5 Impuls de la compra i contractació pública responsable	- Constitució i posada en marxa exitosa del grup de treball CPR - Elaboració i aprovació del plec de clàusules socials genèric - Aplicació de noves clàusules socials - Increment de les compres menors a l'ESS - Organització de formacions pel personal tècnic	- Núm. de licitacions en què el grup de treball ha treballat per establir clàusules socials - Núm. de noves clàusules socials aplicades en processos de licitació - Import de l'increment en compres menors a l'ESS - Núm. de formacions organitzades	- Valoració del plec de clàusules socials genèric elaborat i aprovat
	1.6 Foment de la sostenibilitat a l'Ajuntament	- Celebració d'una jornada tècnica per millorar la sostenibilitat social i ambiental interna de l'Ajuntament - Realització de formació pel personal municipal - Aplicació de mesures per millorar la sostenibilitat	- Núm. d'assistents a la jornada tècnica sobre sostenibilitat - Núm. de formacions realitzades - Núm. de mesures o accions impulsades	- Valoracions de les jornades i formacions

2. PROMOCIONAR I SENSIBILITZAR EN ESS	2.1 Detecció, coneixement i mapatge d'iniciatives d'ESS	- Obtenció d'una diagnosi actualitzada de les iniciatives del territori - Difusió de la informació pública actualitzada	- Núm. d'actualitzacions fetes en la diagnosi - Núm. de formats amb els quals s'ha difós la informació	- Identificació de les iniciatives noves o ja no existents
	2.2 Difusió i divulgació de l'ESS	- Creació de material i contingut divers que difon l'ESS - Creació del balanç anual d'impacte de l'ESS de la ciutat - Organització d'esdeveniments i campanyes en clau ESS - Increment del coneixement que la ciutadania té de l'ESS	- Núm. de material i contingut de difusió creat - Núm. d'iniciatives participants en el balanç anual d'impacte - Núm. de campanyes realitzades - Núm. d'assistents a xerrades, jornades i actes realitzats	
	2.3 Celebració de la Festa del Riu	- Celebració anual de la Festa del Riu - Augment de les iniciatives participants a la Festa del Riu	- Núm. d'iniciatives participants anualment a la Festa del Riu	- Valoracions de les iniciatives participants
3. IMPULSAR EL CREIXEMENT I L'ENFORTIMENT DE L'ESS	3.1 Suport a la creació de projectes d'ESS	- Incorporació de l'ESS als serveis de suport a l'emprenedoria - Realització d'assessoraments - Organització de formació i altres recursos	- Núm. d'assessoraments realitzats - Núm. de material informatiu sobre ESS a les instal·lacions de ProManresa - Núm. de formacions o altres recursos en creació d'ESS	- Valoracions de les activitats realitzades
	3.2 Enfortiment dels projectes d'ESS	- Organització de formació - Participació de l'ESS en programes de consolidació empresarial	- Núm. de formacions realitzades - Núm. d'iniciatives participants	- Valoracions de les iniciatives participants
	3.3 Professionalització del tercer sector	- Organització i difusió de formació per associacions i fundacions	- Núm. de formacions realitzades - Núm. d'associacions i fundacions participants	- Valoracions de les iniciatives participants
	3.4 Enxarxament i espais de governança i aliances	- Participació activa en assemblees, jornades i taules de treball de la XMESS - Reforç de la Taula de Comerç Just - Treball coordinat amb altres agents d'ESS - Creació de xarxes d'entitats d'ESS	- Núm. d'assemblees, jornades i taules de treball en què s'ha participat - Núm. de convocatòries de la Taula de Comerç Just - Núm. de trobades entre entitats d'ESS organitzades	
	3.5 Finançament de l'ESS	- Creació de projectes o col·laboracions que faciliten el finançament de l'ESS	- Núm. d'acords de col·laboració - Núm. d'entitats/empreses ESS que s'han beneficiat dels recursos de finançament	- Valoracions de les iniciatives participants

	3.6 Impuls i suport a la moneda social	- Col·laboració amb l'Ecoarxa del Bages - Creació d'un estudi de viabilitat sobre la possible creació d'una moneda local	- Núm. d'accions col·laboratives realitzades	
	3.7 Equipaments i espais aprofitables per l'ESS	- Disposició de locals i/o espais adaptats a les seves necessitats per part de l'ESS	- Núm. d'intermediacions realitzades	- Valoracions de les iniciatives participants
4. FOMENTAR EL CONSUM RESPONSABLE	4.1 Diagnòstic, identificació i eixamplar l'oferta de consum responsable i comerç just	- Obtenció d'una diagnosi actualitzada del comerç just de la ciutat - Creació d'un logotip - Difusió del comerç just a establiments	- Núm. d'establiments participants	
	4.2 Estàndard Manresa Ciutat pel Comerç Just	- Manteniment de l'estàndard - Millora dels indicadors requerits per l'estàndard	- Núm. d'indicadors millorats	
	4.3 Difusió i divulgació del consum responsable i del comerç just	- Coorganització d'esdeveniments i campanyes per promoure el consum responsable i el comerç just - Creació de material divulgatiu sobre el consum responsable i el Comerç Just	- Núm. d'iniciatives participants - Núm. d'assistents aproximats - Núm. de material divulgatiu difós	
5. APROPAR L'ESS AL MÓN EDUCATIU	5.1 Programa Cultura Emprenedora a l'Escola (CUEME)	- Millora del coneixement que es té de l'ESS entre els grups participants al CUEME.	- Núm. de tallers sobre valors cooperatius realitzats - Núm. de visites a cooperatives	
	5.2 Programa Idees Joves	- Increment dels treballs d'Idees Joves amb referència als valors de l'ESS - Inclusió de contingut relacionat amb l'ESS i les finances ètiques en tallers relacionats	- Núm. de treballs amb puntuació en valors d'ESS - Núm. de tallers realitzats amb contingut sobre ESS o finances ètiques	
	5.3 Creació d'una cartera de serveis i recursos	- Creació de serveis i recursos sobre l'ESS per als centres educatius	- Núm. de serveis o recursos creats	
	5.4 Apropament de l'ESS a instituts i campus universitari	- Creació de col·laboracions estables entre instituts, campus universitari i ESS - Millora del coneixement que es té de l'ESS a instituts i campus	- Núm. d'accions realitzades	